

Tvář propagandistické kinematografie 21.století v USA

Štěpán Uždil

Bakalářská práce
2020

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ateliér Audiovize

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Štěpán Uždil
Osobní číslo: K16130
Studijní program: B8209 Teorie a praxe audiovizuální tvorby
Studijní obor: Audiovizuální tvorba – Režie a scenáristika
Forma studia: Prezenční
Téma práce: 1. Teoretická část:
Tvář propagandistické kinematografie ve 21. století
2. Praktická část:
Audiovizuální dílo nebo tematický soubor audiovizuálních děl, délka minimálně 12 minut, režie a scenáristika

Zásady pro vypracování

1. Teoretická část:

Rozsah práce: minimálně 15 normostran textu bez započítání obsahu, rejstříku a obrazových příloh.

Formální podoba: Jednotná formální úprava teoretické části práce, její uložení a zpřístupnění se řídí aktuální verzí příslušné směrnice rektora. Student odevzdává 1 ks fyzické (tištěné) práce v kroužkové či pevné vazbě. Tištěná verze práce obsahuje originální „Zadání DP/BP“ včetně příslušných podpisů a studentem podepsané Prohlášení o původnosti práce. Práce v elektronické podobě obsahuje nascanované „Zadání DP/BP“ se všemi formálními náležitostmi a také nepodepsané Prohlášení studenta o původnosti práce. Plný text elektronické verze ve formátu PDF/A student odevzdá nahráním do IS/STAG a do příslušné složky na NAS-AAV (viz níže).

Pokyny k vypracování: prostudujte a analyzujte dostupné materiály z profesního hlediska a formulujte závěry a získané vědomosti do podoby akademického/odborného textu.

2. Praktická část:

a) Režie audiovizuálního díla v minimální délce 12 minut či soubor audiovizuálních děl oficiálně schválený před odevzdáním Výrobní komisí ateliéru Audiovizuální tvorba.

b) Upoutávka, teaser či trailer na předložené audiovizuální dílo.

c) Písemná explikace z pohledu dané specializace. Minimální rozsah 2 normostrany.

d) Anotace.

e) Technický scénář.

f) Štábová listina.

V případě, že je dílo autorským počinem nebo není součástí praktické části SZS studenta produkce, je nutné dodržet dále zásady: a – h (dle zadání praktické části práce na oboru Produkce). Tato data odevzdává za projekt vždy jeden člověk. Nezbytná je konzultace s vedením AAV.

Všechny odevzdávané materiály musí splňovat vnitřní technické normy AAV pro odevzdávání prací a musí být řádně popsány (jméno, název, logo fakulty, formát, rozlišení). Součástí závěrečné práce je vytištěný a podepsaný formulář „Údaje o bakalářské práci studenta“.

Ve složce na NAS-AAV, označené „Bakalářská / Magisterská práce“ uložte:

1. Teoretickou práci ve formátu PDF/A dle specifikací výše.
2. Vytvořte podsložku Praktická práce, která bude obsahovat materiály částí a- f. Film ve formátu HD (1080p) či 4K (2160p) v odpovídajícím datovém toku a kontejneru MPEG-4 part10 (MPEG-4 AVC).
3. Vytvořte podsložku s názvem Katalog, která bude obsahovat „Podklady pro katalog FMK UTB ve Zlíně“: 10 kusů obrazové dokumentace praktické části závěrečné práce pro využití v publikacích FMK. Formát pro bitmapové podklady: JPEG, barevný prostor RGB, rozlišení 300 dpi, 250 mm delší strana. Formáty pro vektory: AI, EPS, PDF. Loga a texty v křivkách. V samostatném textovém souboru uveďte jméno a příjmení, login do portálu UTB, obor (ateliér), typ práce, přesný název práce v češtině i v angličtině, rok obhajoby, osobní e-mail, osobní web, telefon. Přiložte svou osobní fotografii v tiskovém rozlišení.

Rozsah bakalářské práce: **dle vnitřní normy**
Rozsah příloh: **dle vypracování**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

Sovětské Rusko a nacistické Německo; Richard Edward Taylor; Academia 2016 – Propaganda a manipulace; Pavel Verner; Univerzita Jana Amose Komenského 2011 – Manipulace a propaganda : na pozadí současné informační války; Jozef Ftorek; Grada 2017 – Film a dějiny. 7, Propaganda; Petr Kopal; Václav Žák – Casablanca : Ústav pro studium totalitních režimů, 2018 – Průmysl lži : propaganda, konspirace a dezinformační válka; Alexandra Alvarová; Stanislav Juhaňák – Triton, 2019 – War posters : weapons of mass communication; James Aulich; Thames & Hudson, 2007 – Nejlepší kniha o fake news, dezinformacích a manipulacích!!!; Miloš Gregor; CPress 2018 – MF Dnes – Webový portal www.idnes.cz – zpravodajská agentura Sputnik – webový portál www.aktualne.cz – webový portál seznamzpravy.cz

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. MgA. Jan Gogola**
Ateliér Audiovize

Datum zadání bakalářské práce: **13. prosince 2019**
Termín odevzdání bakalářské práce: **15. května 2020**

doc. Mgr. Irena Armutidisová
děkanka

MgA. Irena Kocí
vedoucí ateliéru

Ve Zlíně dne 13. prosince 2019

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ / DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské/diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že:

- jsem na bakalářské/diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně dne: 9.8.2020.....

Jméno a příjmení studenta: Štěpán Uždil.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Propaganda byla a je nedílnou součástí moderní civilizace a film se stal jedním z jejích nejsilnějších nástrojů. Bakalářská práce mapuje posledních 20 let propagandistického filmu v USA, jakožto netotalitní svobodné země s bohatou a rozmanitou kinematografií. Jelikož se jedná o problematiku velice kontroverzní, není možné vytvořit kompletní studii o propagandistických filmech posledních 20 let. Cílem tedy je spíše poukázat na toto téma, které povede k další diskuzi na téma propagandy dnešní doby.

Klíčová slova: propaganda, film, ekologie, politika, církev, film, nacismus, komunismus, Donald Trump, Al Gore, Pureflix

ABSTRACT

Propaganda was and is an integral part of modern civilization, and one of its most powerful instrument has been film. This bachelor work traces the last 20 years of propaganda film in the USA, as a non-totalitarian free country with rich and diverse cinematography. As the issue is very controversial, it is not possible to create a complete study of propaganda films in the last 20 years. Rather, the aim is to point out this topic, which will lead to further discussion on the topic of propaganda of our time.

Keywords: propaganda, film, ecology, politics, church, christianity, nazism, communism, Donald Trump, Al Gore, Pureflix

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

OBSAH	7
ÚVOD	8
I.	9
TEORETICKÁ ČÁST	9
1 ÚVOD DO PROPAGANDY	10
1.1 ZÁKLADNÍ DEFINICE PROPAGANDY	10
1.2 POČÁTKY PROPAGANDY	11
1.3 PROPAGÁTOR	12
1.4 PROPAGANDA A INFORMACE.....	14
1.5 EMOCIONÁLNÍ DOPAD PROPAGANDY	14
1.6 ÚČINNOST PROPAGANDY.....	15
1.7 SKRYTÉ POZADÍ PROPAGANDY	15
1.8 SHRNUTÍ.....	16
II.	17
PRAKTICKÁ ČÁST	17
2 PROPAGANDA 21.STOLETÍ	18
2.1 KŘEŠŤANSKÁ PROPAGANDA - GOD'S NOT DEAD	18
2.1.1 <i>PureFlix</i>	19
2.1.2 <i>Propagandistické postupy filmu</i>	21
2.1.3 <i>Závěr</i>	26
2.2 POLITICKÁ PROPAGANDA - THE TRUMP PROPHECY.....	27
2.2.1 <i>Propagandistické postupy filmu</i>	28
2.2.2 <i>Závěr</i>	30
2.3 ENVIROMENTÁLNÍ PROPAGANDA - AN INCONVENIENT TRUTH	32
2.3.1 <i>Propagandistické postupy filmu</i>	33
2.3.2 <i>Závěr</i>	34
2.4 VÁLEČNÁ PROPAGANDA – AMERICAN SNIPER.....	34
2.4.1 <i>Propagandistické postupy filmu</i>	35
2.4.2 <i>Závěr</i>	37
ZÁVĚR	38
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	39
SEZNAM OBRÁZKŮ	41

ÚVOD

Tématem bakalářské práce je, jak již název napovídá, tvář propagandy v kinematografii 21. století se zaměřením na tvorbu USA. Proč ale propaganda, proč 21. století, a proč Severní Amerika?

Propaganda, jak ji známe dnes, se rozvinula s nárůstem vlivu médií v moderním věku, a nese hanlivý význam zejména kvůli totalitním režimům 20. století. Manipulace s lidskou myslí a emocemi byla a do dneška je hlavní zbraní propagandy. Z velké části se v bakalářské práci zabývám právě negativním spektrem této problematiky, ale důvod, proč jsem si vybral téma propagandy, bylo podat nikoliv *černobilou*, ale *barevnou* výpověď o tématu propagandy. Tedy definovat problematiku a poté ukázat příklady jejího zneužití i možnosti využití k pozitivním změnám ve společnosti. Proč 21. století? O propagandě dob minulých bylo již sepsáno množství skript, spisů a knih, které problematiku komplexně prozkoumali, a propaganda, která se tvořila v letech minulého století, už dnes jako účinná brána není, či jen pro velice úzké publikum. Za to soudobá propaganda je stále ošemetným a velice kontroverzním tématem hodným k bádání. Je vůbec možné ve 21. století vytvořit propagandistický materiál, a to mimo totalitní státy? Jak takový materiál vypadá a jak funguje na jeho publikum? Těmito a jinými otázkami jsem se při psaní textu bakalářské práce zabýval. A proč USA? Myslím, že psát o propagandě v stále totalitních státech by bylo dosti přímočaré, a nikoho tvrzení, že se v těchto státech propaganda vyskytuje, příliš nepřekvapí. V USA jsou podmínky pro volnou filmovou tvorbu více než vhodné a nejsou nijak cenzurovány. Díky právě těmto vstupním vyhlídkám je filmová tvorba USA rozmanitá a má potenciál tvořit mimo jiné i množství propagandistického materiálu, který je skutečně poutavý pro průzkum. V bakalářské práci *Tvář propagandistické kinematografie 21. století v USA* jsem se nesnažil o komplexní zachycení problematiky jako takové. Soustředil jsem se na nahlédnutí do tématu a poskytnutí základních informací k další diskuzi. V teoretické části bakalářské práce jsem se tedy zaměřil na definování samotné propagandy, a poté v praktické části uvedl několik příkladů propagandy z jak levicového, tak pravicového spektra, a to konkrétně politickou, křesťanskou, válečnou a environmentální propagandu.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ÚVOD DO PROPAGANDY

Na úvod samotného výzkumu problematiky propagandy 21. století bylo třeba ustanovit základní pojmy a definice spojené s daným tématem. Ty jako takové vlastně nebyly nikdy ustáleny a většina teoretiků má na propagandu subjektivní názor a vlastní definici. Je tomu tak, protože samotná propaganda není užívána pouze u kinematografie, nýbrž se objevuje všude okolo nás. Jsme-li vnímaví, můžeme si jí povšimnout například v názvech budov, produktů v obchodě, v reklamních letácích, v graffiti, v politických projevech, aj. V podstatě v čemkoli, co nás obklopuje, a pokud si pozorovatel nevytyčí definici pro ohraničení propagandy a neoddělí jí od prostého sdělení informace, lze říci, že propagandistický materiál je využíván téměř všude.

1.1 Základní definice propagandy

Definicí propagandy je v dnešní době nespočet, od těch základních strohých jednovětvých až po dlouhé popisy propagandistické formy. Abych se dostal k jádru věci, bylo třeba prozkoumat hned několik aspektů, a zprvu se vůbec nezaobírat filmem. Kapesní oxfordský slovník z roku 1984 například uváděl definici jako „biased information“, tedy zkreslená informace. Taková definice není ani zdaleka úplná. Další návrh výkladu předložil například Leonard Doop, a to „Propaganda je pokus o ovlivnění a kontrolování chování jednotlivců ve společnosti v pochybné hodnoty v daném čase, a to nevědeckým způsobem.“¹ Tyto definice ale trpí, buď přílišnou strohostí, anebo naopak velkou konkrétností, která by mohla jednotlivé aspekty propagandy vyloučit. S vcelku jednoduchou definicí propagandy přišel Richard Taylor a to, že „Propaganda se zabývá přenosem idejí/hodnot od jednoho člověka nebo skupiny k druhým. Zatímco propagace je čin, propaganda je činnost“². Taková definice je stále příliš strohá a zavádějící. Jako taková se může vztahovat k jakémukoli materiálu, který se snaží poukázat na jakýkoli fakt, nebo ještě obecněji by se dala vztahovat na prosté podání informace. Pro přesnější definování propagandy tedy bylo třeba zabývat až k samotnému jádru slova.

¹ NICHOLAS J. Cull, DAVID Culbert, DAVID Welch, Propaganda and Mass Persuasion: A Historical Encyclopedia, 1500 to the Present, ABC-CLIO, 2003, str. 317, ISBN - 1576078205

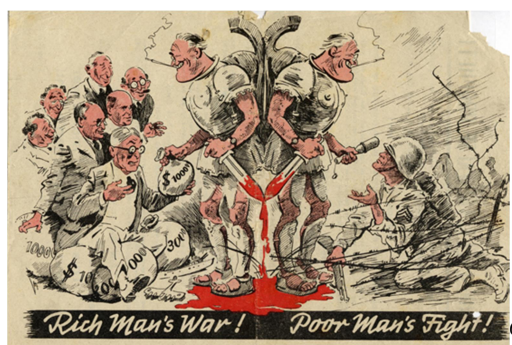
² TAYLOR, Richard Filmová propaganda : Sovětské Rusko a nacistické Německo, Praha : Academia, 2016 str.20 ISBN - 9788020025340

1.2 Počátky propagandy

Slovo propaganda pochází z latinského slova propagare = rozhlašovat, rozšiřovat, rozmnožovat³, a jako takové v minulosti nebylo vůbec bráno jako negativní slovo. Poprvé slovo propaganda použila římsko-katolická církev v roce 1597, kdy tehdejší papež založil Sacra congregatio de propaganda fide, tedy Svatou kongregaci pro šíření víry. Instituce, která šířila víru.⁴ O hanlivé označení tak, jak ho známe dnes, se začalo jednat až později, na přelomu 19/20. století. To proto, že byla propaganda hojně využívána během I. Světové války, konkrétně například pro podporu vlastních jednotek či k podkopání morálky nepřátelských vojsk a civilistů. S nástupem této propagandistické *masáže* si lidé začali uvědomovat její sílu a moc a přisuzovali jí negativní charakter.

Obrázek 1: Plakát: I want you for U.S army, USA, autor James Montgomery Flagg, 1917

Obrázek 2: Plakát: Rich man's war. Poor man's fight!, USA, autor neznámý, 1940

³ <https://cs.wikipedia.org/wiki/Propaganda>

⁴ [https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Propaganda_\(MSgS\)](https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Propaganda_(MSgS))

⁵ https://thumbs-prod.si-cdn.com/MhPuu3RFXu0VGGRFLTZXrdII7EI=/fit-in/1072x0/https://public-media.si-cdn.com/filer/f6/33/f633215e-613e-454c-afde-85c7bd7d6ad7/01_main_prihnc_0000024edit.jpg

⁶ <http://blogs.bu.edu/guidedhistory/files/2013/07/5-03pic2.jpg>

Tendence využívat plakáty a letáky přetrvala i do II. Světové války ve všech velkých angažovaných státech. Hlavním úkolem těchto plakátů bylo vzbudit v lidech patriotismus a chuť zapojit se do války, ať už aktivně příchodem do armády, či pasivně – například finanční podporou. V Americe a Británii se tak vzbudila velká vlna nenávisti proti Německu, a to mělo přímý vliv na počet nových vojenských rekrutů či emocionální podporu těch dosavadních. Tak to samozřejmě fungovalo i opačně, na druhé straně barikády. Největší zbraní propagandy bylo využíváno nejdříve rádio, posléze i film a televize. Právě pouze díky těmto nástrojům mohla vzniknout velice efektivní propaganda masového měřítká. Tím, že se tato zařízení začala široce prodávat do všech domácností, měly mocnosti v rukou nástroj, skrze který mohly ovládat většinu populace, kterou mohly a chtěly manipulovat. Dnes se nejvíce mluví o dvou mocnostech, Třetí říši a Sovětském svazu, ale stejnou propagandu nasazovala v minulém století i Amerika a Kanada, či Itálie a Japonsko. Dokonce i soukromá produkce v USA, tehdejší United Artists (producent Walt Disney) se před Druhou světovou válkou nebála vypustit propagandu s antisemitickým charakterem v podobě pohádky O třech prasátkách. Původní verze pohádky totiž obsahovala postavu židovského vlka. Během války byla postava vlka zaměněna za nacistického vojáka, a až po válce byla postava jakožto škoditele prasátek znázorněna jako prostý vlk.

Obrázek 3: Screenshot z filmu Three little pigs, producent Walt Disney, režie Burt Gillett, 1933

1.3 Propagátor

Tím se dostávám k tomu, kdo za propagandou stojí, a kdo jí vytváří. Propaganda je ve své podstatě tvořena cíleně. V historii, a nejen v ní, se ovšem objevují náznaky přejímání zprvu nepropagandistických materiálů za účelem propagandy. Husité se stali předobrazem

⁷https://1.bp.blogspot.com/_tJM3JjVivzM/RjteiR5X5KI/AAAAAAAAAFU/YTBfc4Oabyk/s1600/PDVD_235.jpg

komunistických snah, a byli vykládáni jako političtí a sociální revolucionáři bojující za nový společenský řád.⁸ K této politické agitaci sloužily například filmy režirované Otakarem Vávrou; trilogie Jan Hus, Jan Žižka a Proti všem. Původní Jiráskův text ale určitě nebyl předmětem propagandy socialismu. Během válek se běžně používalo letáků a plakátů pro rekrutování nových členů do armády. V I. Světové válce bylo zneužíváno například literatury autorů Williama Shakespeare, Charlese Dickense, ale dokonce i částí Bible. Konkrétně během II. Světové války takto Amerika uveřejnila plakát s nápisem „This is the enemy“ zobrazující nacistického vojáka probodávajícího Bibli.⁹ To, co se zpočátku nemusí vůbec jevit jako propagandistický materiál, může být v budoucnosti tímto způsobem využito či následně zneužito. Tímto se dostáváme k roli propagátora. Propagátor je přímou spojitostí mezi propagandou a její tvorbou, ať už formou přejímání textu původně nepropagandistického, či vytvářením naprosto nového obsahu. Tento člověk tedy tvoří propagandistický materiál, nebo pouze informuje člověka o dané problematice.

10

Obrázek 4: Plakát Stand Not. But Go at Once. Enlist Now, Velká Británie, vydavatel: Bemrose & Sons Ltd., autor neznámý, 1915

11

⁸https://www.stoplusjednicka.cz/dejte-zizkovi-kulomet-aneb-jak-komunisticka-propaganda-zneuzila-husitstvi?fbclid=IwAR2NaEn28YXb3AkvDWLg2jzMrRZeGzZ4bfD11WwcT4_-NLp15oS8IPqJC4k

⁹<https://collection.cooperhewitt.org/objects/18622269/>

¹⁰<https://media.tepapa.govt.nz/collection/220169/preview>

¹¹<http://www.nww2m.com/2012/06/june-13-1942-the-office-of-war-information-is-created/#>

Obrázek 5: Plakát: This is the enemy, USA, vydavatel: Office of War Information, autor neznámý 1943

1.4 Propaganda a informace

Jaký je ale rozdíl mezi propagandou a informací? Bez takového rozdělení by se dalo říci, že cokoli, co se člověk naučí nebo přežme od jiného člověka, je propaganda. Musíme si ale uvědomit, že informace nevybízí k tomu, abychom věřili v konkrétní či jedinou ideu či postoj. Informace nám dává znalost a možnost se pro cokoli rozhodnout z množství názorů a idejí, které nás obklopují, a měla by tím pádem být objektivní. Je ovšem pravdou, že každá informace má i svůj kontext a místo a nemůže tedy existovat sama o sobě. V novinových článcích například záleží na umístění, velikosti článku, a tím může dané médium upravovat důležitost článku. Ve školním prostředí se můžeme setkat s problematikou, jakým důrazem učitel předává informaci svým žákům. Pokud řekne něco mimochodem, student takovou informaci nemusí ani zaznamenat. I přes tyto faktory ale neodchází k záměně informace za propagandu. Propagandistický materiál totiž ukazuje přímočaře na jediný směr (ideu), kterým by se měl člověk, na něhož je propaganda mířena, vydat, jako by tento jediný směr nebo myšlenka byla absolutní pravda. Propaganda nechce, aby člověk myslel nad alternativami a jinými cestami. Propaganda chce, aby daný člověk věřil právě té jediné pravdě, kterou mu podbízí. Ve zkratce tedy vědění a informace učí lidi jak myslet, propaganda namísto toho učí lidi co si myslet.¹² Adolf Hitler v knize *Mein Kampf* říká: „Funkce propagandy nemá za cíl objektivní studium pravdy a poté ji postavit před masu s akademickou spravedlností, jejím úkolem je sloužit vlastním pravdám, vždy a neochvějně.“¹³

1.5 Emocionální dopad propagandy

Propaganda má též manipulovat s individuálním člověkem tak, že ho přesvědčí o tom, že myšlenka nebo idea, kterou chce propagátor předat, je jejich vlastní. Pro tuto funkci efektivně slouží emoční dopad na člověka (diváka). Film jako takový je skvělým prostředkem pro tvorbu propagandy, neboť právě skrze emoce, nikoliv nejen skrze fakta,

¹² TAYLOR, Richard *Filmová propaganda : Sovětské Rusko a nacistické Německo*, Praha : Academia, 2016 str.28 ISBN - 9788020025340

¹³ <http://www.nww2m.com/2012/06/june-13-1942-the-office-of-war-information-is-created/#>

se dostává blíže k charakterům, se kterými nadále sympatizuje, a přebírá tak ideje a myšlenky emocionálním propojením s postavami ve filmu.

1.6 Účinnost propagandy

Dále je zapotřebí zmínit, jakým způsobem je propaganda tvořena, aby byla účinná. Propaganda, která se mine účinkem (a je jak propaganda cílená), je těž propaganda. Pokud je ale propaganda příliš nápadná, nedokáže zasáhnout tak velké procento potenciálních diváků a její efektivita klesá. Propaganda musí být natolik skryta, aby žádný divák, na kterého má daný materiál účinkovat tak, jak propagátor zamýšlel, nepřišel na to, že se o propagandu jedná. Jinými slovy, lidé, kteří podporovali nacistické Německo ve filmech Olympia či Síla vůle (režie Leni Riefenstahlová), neviděli propagandu, nýbrž oslavu národa a jeho "skutečných" hodnot. Nikdo z nich neměl tušení, že by se mohlo jednat o manipulaci s masou lidí. Až ve chvíli, kdy divák vycítí, že se jedná o propagandu, tak se pro něj právě tento materiál propagandistickým stává, a tento materiál tak ztrácí pro diváka svůj propagandistický účel.

Považuji za nezbytné zmínit v rámci rozboru filmové propagandy například i reklamu. Otázkou je, zda je tedy reklama vnímána jako forma propagandy. Není. Reklama je už od základu míněna pro propagaci služby či produktu, a jako taková je až příliš zjevná jako nástroj propagace. Tím pádem se pro veřejnost o propagandu nejedná. Jedinou výjimkou v této tezi mohou být malé děti, které nemají dostatečný přehled o tom, co pozorují, a proto se v tomto případě může jednat o formu propagandy. Děti jsou ovšem pod dohledem rodičů, kteří za ně berou veškerou zodpovědnost a neměli by jim dovolit této formě "propagandy" podlehnout.

1.7 Skryté pozadí propagandy

Jedním ze základních kamenů propagandy je totiž zakrýt svůj vlastní cíl. Tedy kořeny propagandy by měly zůstat pro diváka neprozrazeny. Frederick Lumley napsal: „Propaganda je podpora, která zaprvé tím či oním způsobem zakrývá svůj původ nebo zdroje, zadruhé zájmy, k nimž se upíná, zatřetí metody, jichž používá, začtvrté obsah toho,

co šíří, a zapaté následky, které z ní vyplývají pro její oběti. Někdy jeden bod, jindy dva, tři, čtyři nebo všech pět.“¹⁴.

1.8 Shrnutí

Jak tedy propagandu chápat a shrnout všechny dosavadní teze. Propaganda je propagátorem vytvořený či převzatý materiál, který má za účel vnuknout či posílit myšlenku nebo ideu masám lidí tak, aby samotné masy neměly podezření o tom, že se o propagandu jedná. Pro ostatní, kteří v takovém materiálu vidí formu manipulace, se jedná o propagandu.

¹⁴ LUMLEY, Frederick E. The propaganda menace. New York: D. Appleton-century company, 1933, str. 44
ISBN - B000S5TRFG

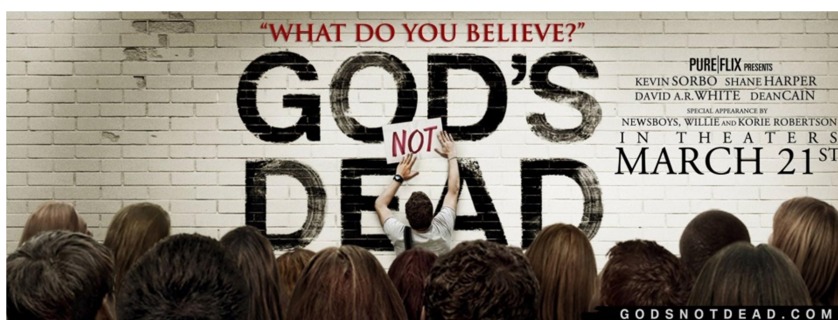
II. PRAKTICKÁ ČÁST

2 PROPAGANDA 21.STOLETÍ

Dnešní propaganda ve svobodných demokratických státech, jako je například USA, se liší od totalitních režimů v jedné základní věci. Adolf Hitler řekl, že čím větší je lež, tím pravděpodobnější bude, že jí lidé uvěří. Novodobé propagátorské tendence nejsou oproti nacistickým propagátorským způsobům postaveny na lživých informacích, nýbrž na vyzdvihování neúplných pravdivých informací tak, aby posílily jejich interpretaci. Propagátoři nám předkládají tedy zamlžený rozhled a s pomocí emocí a sympatií nám vnuknou jejich ideu či myšlenku. Změna způsobu tvorby propagandistických filmů taktéž nastala v způsobu financování. Dnes filmy nejsou iniciovány státem, jako tomu bylo v totalitních režimech, a taktéž nejsou nikým kontrolované. Taktéž už není pravidlem, že musí být soustředěny pro většinovou část obyvatelstva. Propaganda dnes může cílit jen na danou skupinu lidí, na křesťany, na danou skupinu potenciálních voličů, environmentálně aktivní skupinu apod. Naopak v minulosti se režimy snažily zasáhnout většinovou část populace daného státního útvaru. Určitě to neznamena, že byli všichni obyvatelé propagandou zasaženi, byl to ovšem záměr.

V rámci následujícího textu rozebírám několik filmů z různých propagandistických oblastí jako křesťanská propaganda, politická propaganda, enviromentální propaganda či válečná propaganda.

2.1 Křesťanská propaganda - God's Not Dead

Obrázek 6: Plakát God's not Dead

¹⁵Jako vynikající ukázkou filmu s náboženskou – konkrétně v tomto případě křesťanskou v kombinaci s politickou propagandou – uvádím film God's Not Dead natočen roku 2014.

¹⁵<https://www.hometheaterforum.com/community/media/2014-gods-not-dead-poster.1197/full?d=1456501200>

Film, který se zařadil mezi top 10 nejúspěšnějších filmů s tematikou křesťanství a víry. Taktéž film, který společnosti PureFlix odstartoval její popularitu napříč USA. Proto je právě tento film hoděn bližšího zkoumání v rámci propagandy a kladení si otázek, zda se v něm propaganda, jak byla definována, opravdu vyskytuje.

2.1.1 PureFlix

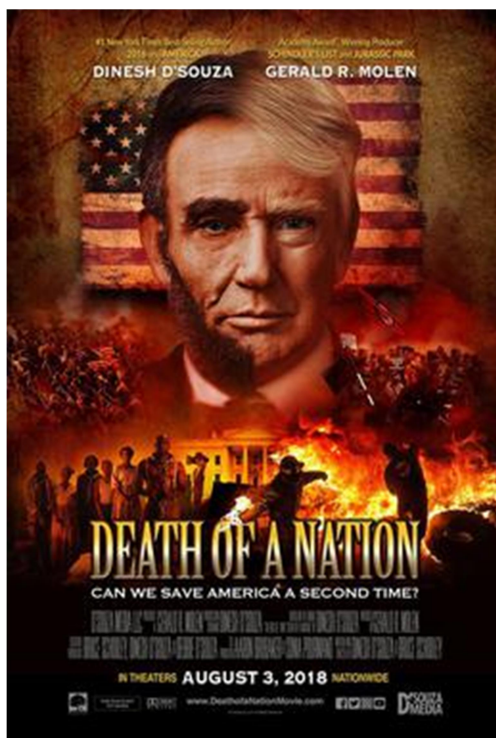
Obrázek 7: Logo PureFlix

Snímek vytvořilo produkční studio PureFlix, které se zabývá výhradně filmy s křesťanskou tematikou. Založeno bylo již v roce 2005 producentem Davidem A. R. Whitem. Podle jeho slov neprodukuje PureFlix pouze křesťanské filmy, ale chce taktéž přinést alternativu do rodinných domácností, které nezajímá mainstream.¹⁶ Rád bych ale zdůraznil několik faktů, které se týkají hlavně nedávné minulosti, konkrétně asi posledních šesti let, kdy se praktiky dnes již i streamovací televizní stanice (s více než 250 tisíci předplatiteli¹⁷) zdají poněkud “zavádějící“ od Whitovi původní ideji. Ty nás dostávají k samotnému filmu *God's Not Dead*, který budu rozebírat později, ale u něj právě začíná vzestup samotné produkce, protože z původního budgetu 2 mil. USD vydělal nakonec přes 60 mil. USD, což z něj dělá do té doby nejúspěšnější film PureFlixu. Produkce tento film považuje za blockbuster křesťanského filmu, a i když není srovnatelný s jinými snímky velkých společností (např. Disney či Sony), tak zaznamenal v rámci dané tematiky obrovský úspěch, který dokázal zafinancovat řadu dalších snímků (mimo jiné dvě pokračování *God's Not Dead*

¹⁶ https://www.youtube.com/watch?v=fY3_BS_F2Vo&t=1s

¹⁷ <https://www.nytimes.com/2017/04/22/style/forget-netflix-and-chill-try-pure-flix-and-pray.html>

s podobným úspěchem). Celkově si produkce PureFlix vysloužila pozornost nejen ostatních studií, ale hlavně politiků, a jejich náklonost vřele oplátila. Vlivní lidé, kteří měli s PureFlix spojitosti, začali prosazovat současného prezidenta Donalda Trumpa. Jako první příklad uvedu modelového herce Antonia Sabata Jr. – hraje například v seriálu produkováném PureFlixem Hilton Head Island – který v roce 2016 veřejně přiznal svou politickou náklonnost k Donaldu Trumpovi, a vyzýval veřejnost k tomu samému¹⁸. Postupem času se společnost odprostila od opatrnosti, a vyprodukovala kontroverzní snímek s názvem Death of Nation, který PureFlix distribuoval (vytvořila ho společnost s názvem Quality Flix – dceřiná společnost PureFlix¹⁹). Film natočil jistý Dinesh D'Souza. Tento muž byl v roce 2014 obviněn z trestného činu manipulace s finančními prostředky souvisejícími s příspěvkem na kampaň do senátních voleb z roku 2012. Za tento čin byl odsouzen k osmi měsícům odnětí svobody. Svého trestu nedostal kompletně, neboť mu prezident Donald Trump udělil milost a osvobodil jej. Film Death of Nation spadající pod PureFlix vypovídá příběh o Abrahamu Lincolnovi, osvoboditeli Ameriky od konfederace z jihu, která je zde znázorněna jako opozičně demokratická a má blízko k nacistickým totalitním režimům. Donald Trump je zde připodobňován právě k Abrahamu Lincolnovi s tím, že se musí postarat, aby Ameriku osvobodil podruhé.

20

Obrázek 8: Plakát k filmu Death of Nation

¹⁸ <https://www.youtube.com/watch?v=zDFqjTGDWcg>

¹⁹ https://en.wikipedia.org/wiki/Pure_Flix

²⁰ https://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/5/5f/Death_of_a_Nation_documentary_film_poster.jpg

Steve Fedyski – finanční ředitel PureFlix se k filmu vyjádřil takto: „Máme publikum, které má tendenci podporovat takový typ filmů. Cítili jsme, že může být úspěšné natočit takový film, protože to s našimi diváky rezonuje“.²¹ Takovým prohlášením vlastně PureFlix řekl, že je zcela v pořádku vytvořit politickou propagandu, protože to jejich diváky prostě baví a takový obsah vyhledávají. K tomu se přiklání i fakt, že podle statistik američtí křesťané, jádro diváků PureFlix, podporují Trumpa až ze 75 procent²². Na druhou stranu je pravdou, že *Death of Nation* byl spíše *výstřelek* PureFlixu. Jejich priorita je stále tvořit filmy pro křesťany, nikoliv politické agitky. Jak si ale v následujícím textu ukážeme, i na první pohled v pouze křesťanské propagandě PureFlixu se dají najít provokativní narážky, které se přiklání právě spíše k republikánské části politického spektra s Donaldem Trumpem v čele. Za zajímavou zmínku stojí fakt, že právě ve filmu *Death of Nation* si zahráli i někteří čeští herci jako Karel Dobrý, Pavel Kříž či Marek Vašut. Části filmu se natáčely v České republice, proto obsazení českých herců není překvapivé. Zvláště obsazení role A. Hitlera Pavlem Křížem, který roli fašistického vůdce již ztvárnil ve snímku *Lída Baarová*.

2.1.2 Propagandistické postupy filmu

Hlavní dějovou linií filmu *God's Not Dead* je debata o existenci Boha, která probíhá mezi studentem vysoké školy, Joshem, a jeho ateistickým kantorem filosofie. Mimo to se ve filmu objevuje několik subplotů, které mají jen malý či žádný vztah s hlavní příběhovou linií. Abychom poznali a pochopili jádro propagandy tohoto snímku, je třeba projít všechny jeho příběhové linie. Ty se totiž vzájemně podporují a vzbuzují dohromady mnohem větší emocionální dopad na potenciálního diváka. Film ale budu rozebírat postupně po jednotlivých dějových linkách.

Nejdříve se seznamujeme s Joshem, katolickým studentem, který se jde zapsat na své předměty. Už při zápisu předmětů mu bylo doporučeno vybrat si jiný předmět než filosofii, kterou by rád studoval. Bylo mu prozrazeno, že v rámci tohoto předmětu se neseťká se souladem jeho víry a studia filozofie. Josh i přesto se na hodiny filosofie zapíše. Na hodině filosofie profesor zadává studentům úkol napsat na papír „God is dead“. Dle profesora mají tak učinit, aby nemuseli na hodině ztrácet čas vysvětlováním neexistence nadpřirozené

²¹<https://www.nbcnews.com/pop-culture/movies/how-faith-based-movie-studio-seizing-moment-trump-s-america-n897551>

²² <https://www.prii.org/spotlight/white-evangelical-support-for-donald-trump-at-all-time-high>

bytosti pocházející z jakékoliv formy náboženství. Subjektivně se neztotožňuji s názorem, že by filosofie nemohla být v souladu s jakoukoli formou víry. Josh odmítá tento úkol splnit a profesor ho vybízí k prezentaci a obhajobě svého tvrzení, že Bůh existuje. Nutno podotknout, že samotný charakter profesora je až směšně černobíle negativní. Často nedokáže udržet své emoce na uzdě a z naprosto nepochopitelných důvodů agresivně se naváží do kohokoli, kdo nesdílí jeho názor. Následně se blíže seznamujeme s Joshovou přítelkyní. Zde můžeme vyzorovat další propagandistickou tendenci. Joshova přítelkyně totiž vypadá jako *vystřižená z článku bulváru top deset teenage*. Nechci zde být sexistický, ale můj názor je ten, že se film snaží říct, jak krásná oduševnělá děvčata na nás čekají, pokud konvertujeme na “správnou“ víru. Každopádně se Joshova přítelkyně snaží přimět Josha začít chodit na hodiny jiného předmětu na základě jeho neshod s profesorem filosofie. Doposud neměl Josh jediný důvod tak neučinit a bezproblému změnit předmět. Tak se nestalo a namísto toho požádá o radu reverenda, který mu dá číst část z Bible – konkrétně z Matoušova Evangelia. V ději následuje vyučovací hodina, kdy má Josh prostor pro svou obhajobu Boha před třídou.

Následně rozeberu tvrzení, která dal Josh při svém výkladu, že je Bůh opravdu živý. Ta se opírají o počátek světa, tak, jak jej známe ze Starého zákona, a naproti tomu staví teorii velkého třesku. Josh začal s tím, jak fyzici dnes chápou a vysvětlují stvoření světa. Tvrzení zařadil do historického kontextu takového, že Velký třesk (a tím pádem počátek vesmíru) byl objeven a ustálen v nedávné historii, a že Bible tento fakt popisuje již 2000 let nazpět. Doslova cituje z Bible – Genesis, že Bůh řekl: „Budiž světlo.“ Zde je exemplární příklad toho, že si autoři filmu převzali tento kontext Bible v nesprávném pojetí, neboť: „Budiž světlo“ je až druhý krok, který Bůh učinil. Tím prvním je podle Genesis vytvoření hmoty a země. Josh tak z důkazů vlastně vytvořil opozitum vlastního tvrzení. Dopracoval se tedy pouze závěru, že věda i Bible tvrdí, že svět “nějak“ vzniknul. Pro podobnost by se muselo zanevřít na záměnu částí Genesis – tedy interpretování druhého Božího úkonu jako prvního (nejdříve Bůh stvořil hmotu, nebe a Zemi, následně pak zvolal již zmiňované „Budiž světlo“, nikoli naopak). Josh tedy dokládá existenci Boha na základě jeho milné interpretace Genesis, přirovnává ji k Teorii velkého třesku a tvrdí, že se jedná o tentýž jev.

Při následující hodině Josh opět dostává možnost obhajoby a přirovnává stvoření života k Darwinovské teorii o evoluci. Ukazuje evoluci života na 60 sekundové ručičce a tvrdí, že příroda dělá skoky v evoluci, nikoli že je to postupný proces. Řekl, že se počátek

evoluce člověka prostě stal a byl kontrolován božskou silou. Na hodinových ručičkách prezentoval to, jak je v rámci časové linie od vzniku světa evoluční vývoj člověka pouhým zlomkem. Připodobnil tak krátký časový úsek vývoje člověka k posledním pěti vteřinám na šedesáti sekundové ose. Opět připodobnil vědeckou práci k tomu, co je psáno v Bibli. Což není argument, ale tvrzení opírající se opět o Genesis, jak Bůh stvořil rostliny, zvěř a člověka “instantně”.

V obou případech Josh přirovnal Bibli k vědeckým faktům a jejich význam považuje za totožný. Ani v jednom případě se ale nejedná o důkaz Božské existence.

Nakonec se ve třetím tvrzení opírá o to, že jedině víra v Boha tvoří v lidech morální a bez víry v *něco*, co nás převyšuje, nemá smysl být morální. Podle něj nemá význam, aby člověk byl morální, když nemá víru v Boha. Zde se tedy nejedná o dokazování existence vycházející z minulosti či připodobňování k soudobé vědě. Morální zásady staví jako něco, co je třeba dodržovat, abychom se cítili dobře před Bohem. Pokud tedy podle filmu nejsme věřící, nemá cenu být morální. Tím absolutně přehlíží možnost být morálním člověkem čistě z vlastní vůle a iniciativy být dobrým člověkem.

Film tedy tímto způsobem divákovi podbízí teorie o podobnosti vědeckých faktů a Genesis, které jsou ovšem založeny na vytrženém a nepřesném kontextu. Právě tento princip má velké propagandistické tendence a opírá se o cílené nakládání s upravovanými informacemi podpořené emocionálním dopadem a souzněním s hlavní postavou skrze divákovy sympatie.

Další propagandistickou tendenci můžeme vyzorovat v charakterizaci samotného profesora, a způsob jak ho zasadit do role nenáviděného antagonisty. Od začátku filmu je divák seznámen s tím, že je profesor ateista. Od přibližně třetího aktu filmu se ale prozrazuje jeho pravý charakter a to takový, že není ve skutečnosti ateistou, ale že vlastně věřícím je, a nesnáší Boha, protože mu přisuzuje vinu za smrt jeho matky. Máme tedy film, kde hlavní zápornou postavou není ateista, který by byl vhodným kandidátem pro debatu o existenci boha. Samotný konflikt a debata, která zde byla vyřčena, je tedy pro diváka, který film nevnímá jako propagandu, zřejmá; nejde v tomto případě o debatu existence Boha, nýbrž o polemizaci sympatií vůči Bohu. Vzhledem k tomu, že na konci filmu se profesor (na sklonku jeho smrti) obrací zpět k Bohu a žádá o

odpuštění, je opět divákovi podsouváno množství návodů k tomu, aby se snažil za každou cenu lid ze svého okolí přimět ke konverzi k víře, neboť všichni vlastně věřící jsou, jen svojí víru zapírají. Ti, kteří i přesto nekonvertují, jsou zaprvé nemorální bytosti (viz poslední Joshova prezentace) a zadruhé to jsou ještě větší *monstra* než sám profesor, který přeci i přes veškerou zlost a nenávist na konci filmu v sobě znovu objevil víru.

Následně se budu zabývat vedlejšími liniemi. Vedlejší příběhové linky se pak snaží o emocionální podporu a větší náklonost k Joshovi, či naopak prohloubit nenávist a zlobu, jak vůči ateistům, tak i proti ostatním náboženstvím.

První vedlejší linie vypráví o profesorově přítelkyni/jeho bývalé studentce Míně – taktéž křesťanka. Zde se hlavně prohlubuje až démonický charakter profesora. Samotná představa toho, jak se dali dohromady nenávistný, morálně pokřivený a mstivý profesor filosofie s láskyplnou Mínou je mi záhadou. I přes tuto nelogičnost jejich vztahu se vykresluje charakter profesora tím, jak neuctivě se k Míně chová; v jednom kuse ji odsekává ve chvíli, kdy spolu debatují o víře, veřejně ji zesměšňuje před svými kolegy, apod. Vše vyvrcholí ve scéně, kdy profesor hostí své kolegy v domácnosti, kterou s Mínou sdílí. Ta se laskavě snaží jako správná hospodyně o své hosty starat, nicméně v bizarním vykonstruovaném dialogu, ve kterém Mína upozorní na to, že je mezi hosty jedinou věřící, a následným asertivním upozaděním tohoto výstupu svým partnerem, je jasně zřetelná nevyrovnanost jejich vztahu. Dějová linie znázorňující průběh jejich vztahu je uzavřena ve chvíli, kdy se Mína s profesorem rozchází na veřejném místě na půdě školního kampusu, před jeho kolegy.

Další subplot se zabývá liberální novinářkou Amy, která se píše článek o lovcích kachen Willem Robertsonem, který si o lovu udělal vlastní televizní show. Toto je skutečná postava, která si zahrála samu sebe, a která opravdu takový pořad vysílá. Pořad se jmenuje *Duck Dynasty*²³. Amy lovců spolu s jeho manželkou zastihne ve chvíli, kdy jdou do kostela. Celý rozhovor vypadá velice nepřipraveně, díky čemuž Amy působí neprofesionálně. Mimo jiné dotazy položí lovcům otázku, co si myslí o lidech, kteří se cítí uraženi jeho show, ne proto, že zabíjí kachny, ale že se v každém díle jeho show otevřeně modlí k Ježíši. Právě touto myšlenkou zobrazují ateisty jako xenofobní uzavřenou skupinu

²³ <https://www.csfd.cz/film/362652-kachni-dynastie/prehled/>

obtížně žijící vedle křesťanů. V rámci cílové skupiny filmu to pro Amy od začátku nevypadá moc dobře, vlastně hned v další scéně dostává Amy rakovinu. Lze tak chápat jako trest za své hříchy a bohatý novinářský život. Její přítel jí na to opouští naprosto neempatickým způsobem, a to tak, že mu Amy oznámí diagnostiku rakoviny a on jí na to odpovídá: „Nemohlo to počkat do zítra? Právě jsem byl povýšen!“ Amy se cítí na dně svého života, a i přesto dál píše článek o Robertsonovi (Co mi přijde zavádějící, je mimo jiné i to, že k získávání informací o lovcích kachen využívá převážně internetový zdroj Wikipedia.org). Na konci filmu se Amy rozhoduje udělat rozhovor s křesťanskou kapelou, která zrovna hraje ve městě. Postup její práce působí opět dost nepřipraveně a spontánně. Opět v rozhovoru selže, ale kapela se k ní chová i přes její agresivní a důrazný přístup velice přívětivě. Amy se hroučí a členové kapely jí ukazují, že není vše ztraceno a může dojít k životní úlevě skrze lásku, pochopení a cesty k Bohu. Po tomto rozhovoru se Amy zdá být naprosto vyrovnaná a odhodlaná k životu. Z toho se dá vyvodit, že tedy podle tvůrců *rakovina léčí ateismus*.

Zajímavou linií je taktéž postava Ashy, muslimky studující na vysoké škole spolu s Joshem. Její otec jí nutí nosit burku na hlavě, kterou si sundává pokaždé, když odejde z jeho dohledu. Neinformovanost a nebezpečnost tvůrců se opět projevila; otec na svou muslimskou dceru naléhá pro zahalení obličeje, ovšem odhalená ramena mu zřejmě pohoršující nepřijdou. Každopádně, postupně v této dějové linii zjišťujeme, že Asha doma skrytě poslouchá audioverzi Bible a chce konvertovat ke křesťanské víře. Když to její otec zjistí, Ashu fyzicky napadne a vyhodí ji z domu. Asha tedy hledá útočiště v kostele u místního reverenda. Zde opět vidíme naprosto černobílý obraz muslimské rodiny, která by mohla žít normální život, ale vykořisťuje jí bigotní otec rodiny na základě absolutní neakceptnosti vůle a názoru jedince – tedy Ashy. Tím prohlubují nenávist k jiným formám náboženství.

Propagandistickou tendenci v této dějové linii tvůrci ztvárnili právě kontrastem netolerantního a autoritářského islámu – v jeho negativním extrému – oproti laskavosti křesťanské víry – naopak v jediné v dobrém světle. (Pro obhajobu tohoto tvrzení si troufám podotknout, že křesťanství jako takové nebylo vždy nejmírumilovnějším náboženstvím, vezmeme-li v úvahu historické události jako jsou např. Křížové výpravy nebo čarodějnické procesy. Nemusíme pro úvahu nad idealizací křesťanství chodit daleko – stačí se rozpomenout na nedávné kauzy pedofilních udání katolických kněží).

Tímto porovnáním se tak film stává naprosto hypokritickým a prohlubuje propagandistické tendence zamlžováním spektra informací o muslimské i křesťanské kultuře.

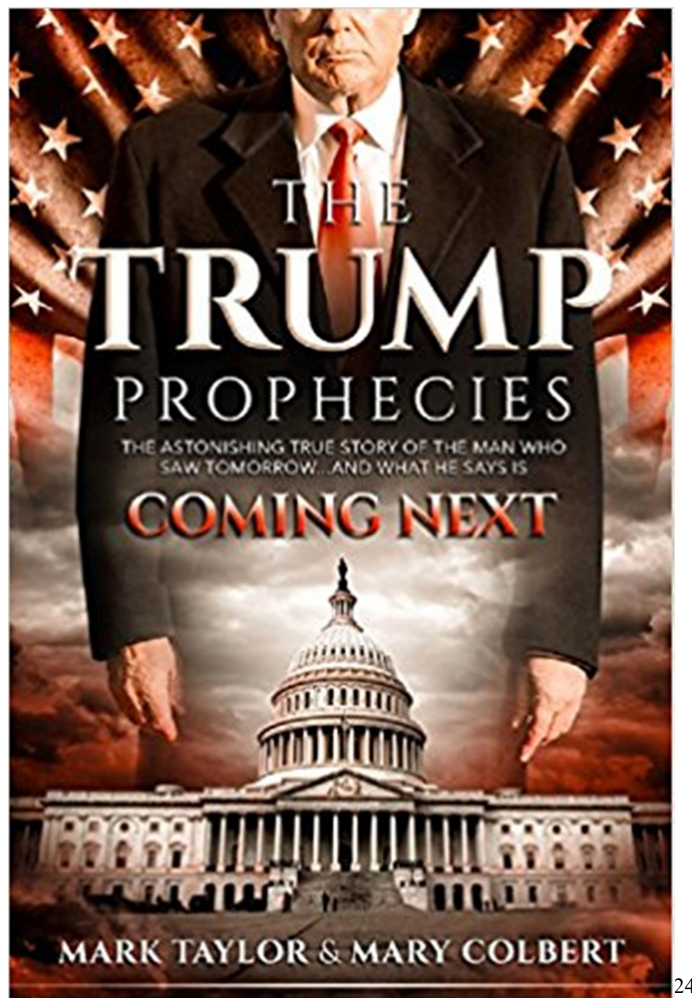
Další linii ztvárňuje již zmíněný reverend, kterého hraje sám David A.R. White (zakladatel PureFlixu). Reverend se svým známým chce jet mimo město a jeho auto nestartuje, přičemž mu jeho kamarád stále opakuje, že se nemá čeho bát, že je „Bůh dobrý“. Reverend se na cestě potká s profesorem filosofie, který naneštěstí po svém uvědomění ztráty Míny jako milované osoby přechází přes přechod a je sražen projíždějícím automobilem. Reverend se svým přítelem jsou svědky nehody, a zatímco reverendův přítel shání pomoc, reverend dává rozhřešení profesorovi, který uzná Boha jako svého pána a zachránce a následně umírá.

Celý film je uzavřen velkým koncertem křesťanské kapely, kde všechny kladné postavy – tedy všichni utlačovaní, kteří našli spásu v Bohu, zažívají svůj životní climax. Nakonec jsou všichni na koncertu vyzváni, aby poslali stovce lidí telefonní zprávu a textem: *God is not dead*. Titulky poté vybízejí, aby toto gesto udělal i každý, kdo film zhlédnul.

2.1.3 Závěr

Myslím, že jsem uvedl dostatek důkazů propagandistických tendencí, které film obsahuje. Můj osobní závěr tedy je, že tendence filmu není, aby co nejvíce lidí konvertovalo k víře, ale naopak se snaží o to, aby věřící lidé a diváci tohoto filmu prohloubili svoji nenávisť vůči ateistům a lidem s jinou vírou, přičemž hrají na notu persekovanosti křesťanů v USA. Už z popularity filmu (hlavně v Americe) je jasné, že v něm spousta lidí propagandu nevnímá – tedy film a jeho myšlenky přijímají. Cílová skupina byla nastavena na věřící vrstvu američanů, kteří si připadají persekovaní, a pro ně tento snímek rozhodně propagandistický nikdy být nemůže.

2.2 Politická propaganda - The Trump Prophecy

Obrázek 9: The Trump Prophecy plakát

Dalším z rozebíraných filmů je snímek *The Trump Prophecy*. Samotný název vypovídá, že se zde jedná o politickou propagandu, která má napomoci udržet amerického prezidenta Donalda Trumpa u moci v příštích volbách a posílit jeho postavení. Film byl natočen roku 2018, tedy dva roky před prezidentskými volbami v USA. Hned v titulcích se snímek zmiňuje o tom, že byl natočen podle skutečné události. K tomu je nutno dodat, že film vznikl na základě knihy *The Trump Prophecies: „The Astonishing True Story of the Man Who Saw Tomorrow... and What He Says Is Coming Next“* od autora Marka Taylora. Tato kniha pojednává o vizích a proroctvích samotného autora. Autor tvrdí, že právě část knihy, ve které popisuje vizi o zvolení prezidenta Donalda Trumpa, byla sepsána již roku 2011, ale kniha byla vydána až o šest let později.

²⁴ https://images-na.ssl-images-amazon.com/images/I/51%2B4smVdHgL._SX331_BO1,204,203,200_.jpg

Tvrzení, že je snímek *Trump Prophecy* natočen dle skutečné události na základě autorových vizí je velice zavádějící, a to právě kvůli tomu, že kniha byla vydána až po zvolení Donalda Trumpa prezidentem USA. Kniha byla v porovnání s filmem v některých tématech ještě progresivnější a kontroverznější. Mark Taylor například uvádí ve svých proroctvích, že Barak Obama bude obviněn ze zraedy a Donald Trump uvolní lék na Alzheimerovu chorobu, kterou farmaceutický průmysl držel v tajnosti.²⁵

Snímek produkovala společnost ReelWorksStudios a režíroval jej Stephan Schultze, výkonný ředitel filmové umělecké fakulty Liberty University. Film tedy vzniknul na základě spolupráce s filmovou školou jako prostředek k zapojení studentů do natáčení celovečerního filmu. Celkový rozpočet filmu byl dva miliony dolarů, které Schultze do projektu vložil z vlastních financí za podpory univerzity. Film si po vydání do kin přišel na 671 tisíc dolarů. To považoval producent snímku Rick Eldridge za velký úspěch, přestože film paradoxně prodělal.²⁶

Film jako takový vypráví příběh právě o autorovi výše zmíněné knihy – v té době hasičovi Markovi, který trpí PTSD – tedy postraumatickým syndromem po hasičském zásahu, protože neunesl vlastní selhání záchranu dítěte z hořícího drogového doupěte. Díky jeho modlící se manželce se ale Markovi zjeví Bůh v podobě velké světelné koule, kterou bere jako proroctví o tom, že se příštím prezidentem USA stane Donald Trump. Vše si zapisuje do deníku. Po třech letech, v roce 2014, v době přípravy voleb, přenechá deník manželce svého psychiatra, která svolá řadu řetězových modliteb pro pomoc Donaldu Trumpovi k vítězství ve volbách. Pokračovat v tvrzení, že by se snad nejednalo o politickou propagandu, je už po základní synopsi zcela vylučitelné.

2.2.1 Propagandistické postupy filmu

Film tedy začíná svoláváním hasičů k požárnímu zásahu včetně našeho protagonisty Marka. Na začátku této scény si můžeme povšimnout, že Mark spí s Biblií na hrudi. Vyzdvihování křesťanských motivů je opět součástí snímku. Jednoduše odůvodnitelné; až 75 procent věřících američanů volí Donalda Trumpa a tedy je jasné, že v rámci propagandy bude tato velká skupina obyvatel silně akcentována v Trumpově kampani.

²⁵ <https://www.foxnews.com/entertainment/facebook-blocks-trump-prophecy-movie-ads-for-being-political>

²⁶ <https://www.washingtonpost.com/news/acts-of-faith/wp/2018/05/31/did-trump-fulfill-a-divine-prophecy-what-to-expect-from-a-new-liberty-university-film/>

Hasiči spolu s Markem vyrážejí na zásah hašení drogového doupěte, ve kterém se nachází závislá matka se dvěma dětmi. Markovi se podaří zachránit jen jedno z dětí, což se na něm podepisuje, a Markovi se začínají zdát noční můry související s touto událostí. Jeho PTSD je zde znázorněno jako ďábel z pekel, který ho straší ve snech (a občas i v reálném životě v podobě halucinací). V dramatu o hasiči se tedy tímto způsobem do žánru objevují prvky horroru. Rozhoduje se ukončit svou kariéru hasiče a jít do předčasného důchodu, ačkoli je několikrát vyzván, aby nejdříve zkusil užívat léky a začal se modlit k Bohu. Ani jedno neudělá – nelíbí se z přesvědčení o svém mentálním zdraví, a tvrdí, že již zapomněl jak se modlit. Jeho noční můry jej i přesto, že opustil práci, stále dohánějí, což vyvrcholí v moment, kdy se jeho manželka rozhodne pomodlit k Bohu. Na základě tohoto činu se Markovi zjeví velká světelná koule, a protože zrovna v televizi běží Trumpův proslov o financích, tak si Mark uvědomí, že musí udělat vše pro to, aby podpořil Donalda Trumpa v prezidentských volbách. Proto se rozhodne začít psát deník o svých *konverzacích s velkou světelnou koulí našeptávající mu zvolení Donalda Trumpa prezidentem*. To mu začne pomáhat při zdolávání svého PTSD. Doslova píše prstem před sebe blahořečící texty o Trumpovi. Propaganda v *The Trump prophecy* je tedy založena hlavně na emočním ztotožnění s hlavní postavou, která díky boží vůli napomohla ke zvolení Donalda Trumpa prezidentem Spojených států. Film se ale vůbec nezaobírá programem a ideami Donalda Trumpa. V tomto případě, dle mého názoru, nejde o záměr tvůrce, ale o základní chybu v samotném scénáři. Propaganda by mohla být účinnější, kdyby bylo emoční navázání s hlavní postavou podpořeno i ztotožněním s některými ideami Donalda Trumpa.

Po třech letech se Mark rozhodne předat deník psychologovi, který shledá text velice zajímavým a ukazuje ho své manželce. Ta je z textu naprosto unešená – Mark přirovnává Donalda Trumpa k Benjaminovi Netanjahu – izraelskému premiérovi. Ve skutečnosti byl tento člověk několikrát podezříván z korupce, podvodů a zneužití svých pravomocí. V roce 2019 byl dokonce obviněn z korupce a podplácení.²⁷ Dále Benjamin Netanjahu sympatizuje s Trumpem v rámci Izraelsko – palestinského konfliktu, ve kterém je podpora USA značnou výhodou právě pro Izrael²⁸. Troufám si tvrdit, že zde nebyla propaganda využita naplno, neboť zmínění kladných idejí Benjamin Netanjahu mohlo účinněji zapůsobit na ne zcela informovaného diváka a podporovatele Donalda Trumpa. Pokud je ovšem divák dostatečně informován, je velká pravděpodobnost, že právě tato spojitost

²⁷ https://cs.wikipedia.org/wiki/Benjamin_Netanjahu

²⁸ <https://www.respekt.cz/komentare/mirotvorce-trump-neni-to-nerealna-vyhlidka>

ohrožuje zachování principu o zatajování “propagandnosti“ snímku. Divák znalý pozadí činů Benjamina Natanjahu s největší pravděpodobností s premiérem nesympatizuje.

Nicméně, Mary – manželka psychologa nakonec ovlivní dostatek lidí pro modlitbu k Donaldu Trumpovi, a k tomu, aby všichni zatroubili z Šofaru – tedy nástroje používaného při židovských tradicích. Pravděpodobně, můžeme tento počín vnímat jako scelovací prvek stejně smýšlejících jedinců. Donald Trump, jak je známo, volby vyhrává a stává se americkým prezidentem, což v rámci filmu samozřejmě připisují zázraku vyvolaném řetězcem modliteb a Boží vůli. Nutno připomenout, že se v celém filmu se neobjevil ani náznak či jakákoliv zmínka o programu a cílech Donalda Trumpa. V jednom momentu dokonce použili uměle vytvořené noviny, ve kterých se psalo, že má Trump jen malé šance volby vyhrát. V jiných novinách zase o tom, že mu síla lidu napomáhá. Je tedy jasné, že film *The Trump Prophecy* je politickou propagandou a to hlavně proto, že vyzývá lid k volbě Donalda Trumpa prezidentem, aniž by jakkoliv informovala o tom, jaké jsou jeho cíle a kampaň. Vedlejší propagandistickou tendenci byla použita prostřednictvím křesťanství, tedy že film znázorňoval Trumpa jakožto *prezidenta zvoleného z Boží vůle*, a každý *správný* americký křesťan by měl ve volbách volit právě jeho.

Film se skládá ze dvou částí, první dějovou linií, konkrétně hrané části, jsem již roze-psal výše. Následuje několika minutová dokumentární montáž o vojácích, kteří zahynuli během válečných konfliktů. Zajímavé je, že film jako takový do této doby ani jednou nezmínil jakoukoliv spojitost s americkou armádou, natož oběťmi válek. Nejspíše má tato montáž posloužit k posílení patriotismu a ucelení národa.

Po této montáži přichází ještě 20 minut rozhovorů s vlivnými lidmi a politiky o tom, co pro ně *The Trump Prophecy* znamená, opět bez jakékoli zmínky o politických cílech Donalda Trumpa. Tato část již zobrazuje prostřednictvím rozhovorů s reálnými osobami Donalda Trumpa ve skutečném světle, nýbrž opět oproštěného od negativ. Kdyby tvůrci těchto dvacet minut monologů vložili rafinovaně do samotného filmu, mohli by tím vytvořit ucelenější a kvalitnější nástroj politické propagandy.

2.2.2 Závěr

Velice zjednodušeně lze tedy říci, že tento film tvrdí; Pojd' k příštím volbám a podpoř Donalda Trumpa, protože to řekl Bůh a ten se nikdy nemílí.

Film je ale neucelený a divákovi nepodsouvá dostatek propagandistických tendencí. Proto byl kritikou i diváky obecně ne příliš vlídně přijat.

Zajímavý byl taktéž průběh propagace samotného filmu. Ještě před samotným uvedením filmu do kin byl film propagován různými způsoby a jedním z nich byla propagace na sociální síti Facebook. Ten reklamu zakázal. A to z důvodu, že se jedná o politickou propagaci Donalda Trumpa a izraelského premiéra Benjamina Netanjahu, což je v rozporu s jejich pravidly. Autoři se obhajovali takto: „Film není politickou propagandou, ale je o síle modlitby a o výzvě národa k modlitbě.“ Taktéž dodali: „Z biblického hlediska jsme povoláni k modlitbě za naše vůdce... ať už má nad námi autoritu kdokoliv.“²⁹ Proti filmu vznikla na půdě Liberty University petice iniciovaná studenty, která měla zabránit vzniku filmu. Podepsalo ji přes dva tisíce studentů.³⁰

²⁹ <https://www.foxnews.com/entertainment/facebook-blocks-trump-prophecy-movie-ads-for-being-political>

³⁰ https://en.wikipedia.org/wiki/The_Trump_Prophecy

2.3 Enviromentální propaganda - An Inconvenient Truth

31

Obrázek 10: An Inconvenient Truth

Al Goreův film *An Inconvenient Truth* je dokumentární film mapující problematiku klimatických změn. Byl vydán roku 2006 a získal několik ocenění včetně dvou Oskarů v roce 2007, za nejlepší dokument a nejlepší originální píseň³². Režie filmu se ujal Davis Guggenheim a produkován byl trojicí producentů Laurie Davida, Lawrence Benders a Scotta Z. Burnse. Samotný Al Gore celý film napsal a ztvárnil v něm hlavní roli. O úspěchu filmu svědčí i rozdíl mezi základním rozpočtem jeden a půl milionu dolarů a konečným ziskem, který činil skoro padesát milionů dolarů.

Film jako takový sice poukazuje na velký celosvětový klimatický problém, který se týká budoucnosti nás všech. Využívá k tomu ale praktik, které vykazují rysy propagandy tak, jak jsem je uvedl v dřívější kapitole o definici propagandy. Stejně jako u předchozích filmů tedy zmíním hlavní propagandistické tendence tohoto dokumentu.

³¹https://www.kanopy.com/sites/default/files/imagecache/vp_thumbnail_extremely_large/video-assets/6609494_landscape.jpg

³² <https://www.csfd.cz/film/222320-neprijemna-pravda/prehled/>

2.3.1 Propagandistické postupy filmu

Dokument jako takový se skládá z několika částí. Jedna z nich je linie, kdy Al Gore (kandidát prezidentských voleb roku 2000) stojí před publikem a prezentuje o hlavních problematikách klimatické krize, a o přítomných a budoucích dopadech na Zemi s nimi spojených. V rámci tohoto výkladu apeluje na publikum slovy, že zastavení klimatické krize není problémem politický, nýbrž morální. Tím ve velké míře apeluje na naše osobní emoce, které mu napomáhají sympatizovat se vším, co Al Gore řekne, jakkoli jsou jeho "fakta" pravdivá či nepravdivá. V rámci filmu jsou totiž Al Gorem představeny ty nejhorší možné scénáře zobrazující klimatický vývoj naší planety v nadcházejících 40 letech (v době vydání filmu), a pokládá tyto až katastrofické scénáře za nevyhnutelnou budoucnost. Tím manipuluje s divákem a nedává mu dostatečný rozhled pro jeho vlastní úvahu o problematice. Přímočaře a dramaticky popisuje události, které se ještě nestaly, a dosud není zcela jisté, zda se skutečně stanou. Svá tvrzení podporuje výstupními animacemi zobrazující zatopená frekventovaná území, jako je například New Yorkský Manhattan či Holandsko.

V jedné části poukazuje skrze vcelku zábavnou animaci na to, jak funguje Sluneční zářezí a ozonová vrstva, která brání vstupu radiace do ovzduší. Ukazuje taktéž jak CO_2 zabraňuje tomuto slunečnímu záření opustit atmosféru. Což je vědecký fakt. V této animaci znázorňuje části CO_2 animovanými postavičkami, které okradou a fyzicky napadnou paprsek Slunce, svůj lup si následně přepočítávají. Tím podprahově poukazuje na antagonistu snímku. Tedy firmy, společnosti a politiky, kteří mají z ničení naší planety profit a zisk. Nepodporuje své tvrzení ale žádnými fakty a jmény. Tímto je zde poukázáno na striktní rozdělení jedinců na ty, kteří se snaží planetu zachránit, a ty, kteří se na ničení planety podílí a to tím způsobem, že předsouvají zájmy zisků nad zájmy ekologie.

Dalším důležitým bodem propagandy v tomto dokumentu jsou scény, které jsou vloženy do základní dějové linie filmu. Scény zobrazují v úryvcích Al Gorův osobní života; mládí, Al Gora v roli starostlivého otce, Al Gora trpícího ze ztráty milované sestry, apod.

Tyto scény mají napomoci emocionálnímu propojení diváka s Al Gorem, jakožto hlavním protagonistou celého dokumentu tak, aby mu divák věřil všechny jeho poznatky v rámci

prezetace. Součástí závěrečných titulků je výzva k ekologičtějšímu přístupu k planetě Zemi.

2.3.2 Závěr

Do hlubších debat o potvrzování či vyvracování faktů, které Al Gore tvrdí se pouštět neodhodlávám, a to z prostého důvodu; nejsem natolik environmentálně vzdělaný člověk, abych dokázal nalézt možnou vyvratitelnost minimálně některých tvrzení, které film předkládá. Na druhou stranu jsem poskytl několik důkazů o tom, že film v sobě má propagandistické tendence, a s nimi se film může definovat jako propagandistický. To dokazuje i kritika některých vědců, kdy například fyzik Richard S. Lindzen tvrdí, že film užívá zkreslených informací k šíření strachu za účelem získání politické moci.³³ Dokument *An Inconvenient Truth* není film navádějící diváky k nenávisti či k stoprocentní zaslepené propagaci jednotlivce nebo skupiny, jako tomu bylo ve filmech předešlých. Zde je naopak vidět tendence využít silnějších zbraní k tomu, aby se šířila myšlenka, která má smysl. Na příkladu tohoto dokumentu je zřejmé, že se tvůrci neostýchají využít propagandistických metod k tomu, aby získali diváky na svou stranu, a předali jim právě své ideje a myšlenky.

2.4 Válečná propaganda – *American Sniper*

Každá válka si vyžádala množství propagandistického materiálu. Ať už formou letáků, plakátů, či právě filmem. Taktéž byla velice spjata s politickou propagandou a dnes tomu není jinak. Účel válečné propagandy je zakrýt podstatu válečného konfliktu (na základě finančního či jiného zisku), a získat nové rekruty.

Americká armáda a Pentagon mají vlastní proceduru, na základě které probíhá výběr filmů, které chtějí podpořit. Jejich kritéria jsou jasná. Film nesmí nijak negativně poukazovat na válečné konflikty, které Amerika vede či vedla. Dále například nesmí nijak dehonestovat americké vojáky. To se stalo osudným například filmu *Forest Gump*, *Apocalypse now*, apod. Tyto filmy musely najít jiné zdroje než Americkou vládu pro vypůjčení vojenské techniky použité ve filmu. Naopak například *Top Gun* byl velice profanovaným filmem americkou armádou. Díky snímku *Top Gun* byl zaznamenán velký nárůst rekrutování vojáků, a to hned během prvních čtyřech týdnů promítání filmu v kinech. Na obdobný princip fungují všechny válečné filmy podporované americkou armádou. Každý film podpořený pentagonem měl menší či větší dopad na verbování nových vojáků, a dá se tedy

³³ https://en.wikipedia.org/wiki/An_Inconvenient_Truth#Production

říci, že každý z těchto filmů je svým způsobem propagandistickým. Právě tím, že filmy potřebují podporu americké armády při tvorbě těchto filmů, má Pentagon dohled nad scénářem, supervizí při samotném natáčení, a dokonce schvaluje dokončený film k projekci. Cokoli, co Pentagon shledá závadným, musí být změněno nebo vystřiženo.³⁴

2.4.1 Propagandistické postupy filmu

Film jako takový je adaptací autobiografické knihy o odstřelovači jednotek SEAL, Chrisu Kyleovi, který disponoval výjimečnými odstřelovačskými schopnostmi (zapsán do Guinesovy knihy rekordů s nejvíce zabitími).

Hned zpočátku film zobrazuje malého Chrise u rodinného stolu společně s rodiči a mladším bratrem. Ten byl ve škole zbit a starší bratr se ho při rvačce zastal. Jejich otec má k tomuto problému vlastní přístup a promlouvá k oběma dětem příběhem; lidé se dělí na tři kategorie. A to na ovce, které je třeba chránit, na vlky, kteří se snaží ovce zabít, a na pastýře, kteří ovce ochraňují. Děti důrazně varuje, aby neskončili ani jako vlci ani jako ovce, a jediná forma, která je přijatelná, je pastýř, který ochraňuje rodinu i zemi, ve které žije. Síla patriotismu je tedy ve filmu cítit už od samotného začátku, a postupem času rozhodně neustupuje. Tento obraz se samostatně za propagandistický prvek ještě brát nedá, ale jistě předznamenává vývoj filmu s následnou propagandistickou tendencí.

Dějová linie filmu navazuje na zobrazení motivace Chrise narukovat. Ta je pro něj zřejmá na základě zhlédnutí televizních reportáží atentátu na americké ambasády v Keni a v Tanzánii či útoku na Dvojčata. Chronologicky nepřesné zprostředkování a záměrné zatajování informací o válečných událostech ve prospěch Pentagonu. V tomto případě by měl film uvést historické události na pravou míru a informovat Američany o událostech válečného postupu americké armády na Blízkém východě. Naproti tomu filmoví tvůrci záměrně vynechají značnou část průběhu válečných konfliktů a snaží se divákovi vytvořit mylnou představu o souvislosti události 11. září s válkou v Iráku a Saddamem Husseinem.

Tento aspekt lze již vnímat jako přímý manipul a velkou propagandistickou tendenci záměrně ignorovat fakta a pozměnit je pro poslání filmu prohloubit v divákovi nenávisť nejen vůči teroristickým skupinám, ale vůči Blízkému východu obecně. A tak se také

³⁴ <https://www.quora.com/Which-movies-are-known-to-have-resulted-in-a-surge-in-US-military-recruitment-during-its-opening-week-like-Top-Gun>

stalo. Američané začali na sociálních sítích sdílet nenávislné příspěvky vůči teroristům i muslimům obecně, nazývat je barbary, apod. Například herec Seth Rogen přirovnal film Americký sniper ke krátkému fiktivnímu propagandistickému filmu Pýcha národa, který byl uveden jako součást snímku Hanebný pancharti.³⁵

Tato tendence je podpořena ještě dalším aspektem. Vyjma samotných teroristů, proti kterým byl Chris Kyle a zbytek armády v Iráku nasazen, jsou do děje zasazeni i civilisté. Ti jsou zobrazeni zvláště v napomáhání teroristům, a to i ženy a děti. Někteří z nich se dokonce aktivně zapojují do boje proti americké armádě. Tímto aspektem tvůrci opět poukazují a zobrazují obyvatele Iráku (ve větším měřítku i celého blízkého východu) negativně. Jediná situace, která toto mé tvrzení vyvrací, je v případě, kdy se Chris snaží získat informace od jedné iránské rodiny. Ta mu neochotně podá požadované informace a o několik scén později je brutálně zavražděna "Řezníkem" (vysoce postaveným členem teroristické organizace). Film tedy poukazuje na to, že ne úplně všichni obyvatelé Iráku jsou napojeni na teroristickou skupinu. Však poměr právě těchto lidí, kteří stojí na protější straně americké armády, je i tak vůči obyčejným civilistům enormní.

Následný konflikt Chrise Kyla s jeho úhlavním nepřítelem – nepřátelským odstřelovačem – je pro propagandu ve filmu nepodstatný a pouze byl nosným prvkem dějové linie.

Je ale nutno dodat, že celý film zachycoval úryvky činů téměř neohroženého hrdiny Chrise, který bez jediné známky pochybení prošel čtyři turnusy v Iráku. Celkové heroické zobrazení Chrise propagandisticky podbízelo potencionální rekruty k nebojácnosti a větší odhodlanosti k válce.

Celý film je pak protkaný Chrisovými návraty domů za jeho manželkou a dcerou. Emocionální spojení je zde očividné. Divák potřebuje mít zpětné napojení na "normální život". Chris se několikrát vrací domů a zjišťuje, že se vlastně nemůže myšlenkami odpoutat od zuřící války a neustávajících hrozeb pro USA. Není schopen aklimatizace s okolím domova zahrnující jeho rodinu a přátelé. Jeho životní cíl ještě není docela naplněn – což pro něj znamená zabít co nejvíce teroristů – a pozorný divák vycítí z postavy Chrise, právě díky jeho neuspokojenosti, napětí. Až s návratem domů po posledním

³⁵ <https://www.theguardian.com/film/2015/jan/24/american-sniper-anti-muslim-threats-skyrocket>

naplánovaném turnusu se upokojí a navrací do vyrovnanosti, která mu umožňuje věnovat se rodině a užívat si života a jeho radostí a strastí s ním spojeným. Tomuto stavu napomohla práce psychiatra, který mu doporučil trávit více času s ostatními veterány. To, zda napomáhá léčbě PTSD občasná střelba do terče v lese, které se Chrisovi doporučena, je zavádějící. Každopádně film končí, když se Chris seznámí s mladým veteránem, který jej na jedné z těchto *terapeutických střelb* zavraždí. Tato událost ani není ve filmu vizuálně znázorněna a namísto toho vidíme jen titulky s popisem, který tuto událost popisuje. Tvůrci si nejspíše nemohli dovolit po takové *propagandistické masáži* přijít se scénou, kdy by byl glorifikovaný hrdina americké armády zastřelen jiným veteránem. Pokud by právě explicitně film ukázal takový konec Chrisova života, měl by film climax, který tvůrci určitě nezamýšleli. Následuje titulková sekvence doprovázená dokumentárními záběry z pohřbu Chrise, na kterém mu salutují stovky američanů. V podstatě film tímto ukazuje slávu, kterou si vyslouží voják, který bojoval za svou vlast do poslení chvíle.

2.4.2 Závěr

Americký sniper podporován Americkou armádou nebyl. I přesto jí poskytl velkou službu, zejména díky propagandistickým prvkům, které film obsahuje. Těmi stejně jako u výše popisovaných snímků válečné propagandy podpořil novou vlnu rekrutů do armády. K tomu se film svými myšlenkami snaží o probuzení patriotismu občanů USA a prohlubuje xenofobii vůči muslimům žijícím na území Spojených států i mimo ně. Snímek je nepochybně ukázkový případ fungující válečné propagandy. Nejen že si film získal obdiv u diváků, ale byl také finančně výdělečný. Snímek též obrátil v úspěch jednu z šesti nominací za Oscara.

ZÁVĚR

Po prozkoumání tematiky propagandy se domnívám, že nejlépe výstižnou formou definice propagandy je definice Fredericka Lumleye; „Propaganda je podpora, která zaprvé tím či oním způsobem zakrývá svůj původ nebo zdroje, zadruhé zájmy, k nimž se upíná, zatřetí metody jichž používá, začtvrté obsah toho, co šíří, zapáté následky, které z ní vyplývají pro její oběti. Někdy jeden bod, jindy dva, tři, čtyři, nebo všech pět.“ Vystihuje její základní charakteristiku a vlastnosti a zároveň naznačuje, že propaganda se může nacházet v různých podobách, úrovních i rozsahu.

Rozbor a prokázání propagandistických tendencí jednotlivých filmů poukazuje, že se propaganda nepřestala používat. Právě naopak, je využívána napříč různou tematikou od náboženských filmů, přes politické, až po ekologické, a tím rozpětí témat rozhodně nekončí. Z profitů po *God's not dead* se z produkce PureFlix hrnou desítky dalších velice podobně tematických filmů.

Téma politické kampaně, stejně tak jako environmentálních otázek, je stále aktuálním okruhem zájmu. Dle mého názoru je tvorba propagandistických snímků s těmito tématy nevyhnutelně vzrůstající. Je ale nutno dodat, že ne pro všechna užití musí mít propaganda negativní dopad. Vytvořit film o prohlubování antisemitismu, či emocionálně podnítit diváka na základě nedostatečných informací k přijetí politického směru, je dle mého názoru jistě negativní a manipulativní propaganda. V rámci *Al Gorova An inconvenient truth* tuto tendenci necítím, a i když emocionálně zneužívá divákových sympatií a zveličuje fatálnost dopadů, tak stále hovoří o tématech, která do jisté míry závažná jsou. A skutečně se s některými jeho názory ztotožňuji.

Propaganda tedy jistě na ústupu není, a je jen otázkou, v jakých rozměrech se následující léta rozvine.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- 1 NICHOLAS J. Cull, DAVID Culbert, DAVID Welch, Propaganda and Mass Persuasion: A Historical Encyclopedia, 1500 to the Present, ABC-CLIO,2003, str. 317, ISBN - 1576078205
- 2 TAYLOR, Richard Filmová propaganda : Sovětské Rusko a nacistické Německo, Praha : Academia, 2016 str.20 ISBN - 9788020025340
- 3 <https://cs.wikipedia.org/wiki/Propaganda>
- 4 [https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Propaganda_\(MSgS\)](https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Propaganda_(MSgS))
- 5 https://thumbs-prod.si-cdn.com/MhPuu3RFXu0VGGRFLTZXrdII7EI=/fit-in/1072x0/https://public-media.si-cdn.com/filer/f6/33/f633215e-613e-454c-afde-85c7bd7d6ad7/01_main_prihlc_0000024edit.jpg
- 6 <http://blogs.bu.edu/guidedhistory/files/2013/07/5-03pic2.jpg>
- 7 https://1.bp.blogspot.com/_tJM3JjVivzM/Rjteir5X5KI/AAAAAAAAAF4U/YTBfc4Oabyk/s1600/PDVD_235.jpg
- 8 https://www.stoplusjednicka.cz/dejte-zizkovi-kulomet-aneb-jak-komunisticka-propaganda-zneuzila-husitstvi?fbclid=IwAR2NaEn28YXb3AkvDWLg2jzMtRZeGzZ4bfD11WwcT4_-NLp15oS8IPqJC4k
- 9 <https://collection.cooperhewitt.org/objects/18622269/>
- 10 <https://media.tepapa.govt.nz/collection/220169/preview>
- 11 <http://www.nww2m.com/2012/06/june-13-1942-the-office-of-war-information-is-created/#>
- 12 TAYLOR, Richard Filmová propaganda : Sovětské Rusko a nacistické Německo, Praha : Academia, 2016 str.28 ISBN - 9788020025340
- 13 <http://www.nww2m.com/2012/06/june-13-1942-the-office-of-war-information-is-created/#>
- 14 LUMLEY, Frederick E. The propaganda menace. New York: D. Appleton-century company, 1933, str. 44 ISBN - B000S5TRFG
- 15 <https://www.hometheaterforum.com/community/media/2014-gods-not-dead-poster.1197/full?d=1456501200>
- 16 https://www.youtube.com/watch?v=fY3_BS_F2Vo&t=1s
- 17 <https://www.nytimes.com/2017/04/22/style/forget-netflix-and-chill-try-pure-flix-and-pray.html>
- 18 <https://www.youtube.com/watch?v=zDFqjTGDWcg>
- 19 https://en.wikipedia.org/wiki/Pure_Flix
- 20 https://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/5/5f/Death_of_a_Nation_documentary_film_poster.jpg
- 21 <https://www.nbcnews.com/pop-culture/movies/how-faith-based-movie-studio-seizing-moment-trump-s-america-n897551>
- 22 <https://www.prii.org/spotlight/white-evangelical-support-for-donald-trump-at-all-time-high>
- 23 <https://www.csfd.cz/film/362652-kachni-dynastie/prehled/>

- 24 https://images-na.ssl-images-amazon.com/images/I/51%2B4smVdHgL._SX331_BO1,204,203,200_.jpg
- 25 <https://www.foxnews.com/entertainment/facebook-blocks-trump-prophecy-movie-ads-for-being-political>
- 26 <https://www.washingtonpost.com/news/acts-of-faith/wp/2018/05/31/did-trump-fulfill-a-divine-prophecy-what-to-expect-from-a-new-liberty-university-film/>
- 27 https://cs.wikipedia.org/wiki/Benjamin_Netanjahu
- 28 <https://www.respekt.cz/komentare/mirotvorce-trump-neni-to-nerealna-vyhliidka>
- 29 <https://www.foxnews.com/entertainment/facebook-blocks-trump-prophecy-movie-ads-for-being-political>
- 30 https://en.wikipedia.org/wiki/The_Trump_Prophecy
- 31 https://www.kanopy.com/sites/default/files/imagecache/vp_thumbnail_extremely_large/video-assets/6609494_landscape.jpg
- 32 <https://www.csfd.cz/film/222320-neprijemna-pravda/prehled/>
- 33 https://en.wikipedia.org/wiki/An_Inconvenient_Truth#Production
- 34 <https://www.quora.com/Which-movies-are-known-to-have-resulted-in-a-surge-in-US-military-recruitment-during-its-opening-week-like-Top-Gun>
- 35 <https://www.theguardian.com/film/2015/jan/24/american-sniper-anti-muslim-threats-skyrocket>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Plakát: I want you for U.S army, USA, autor James Montgomery Flagg, 1917	11
Obrázek 2: Plakát: Rich man's war. Poor man's fight!, USA, autor neznámý, 1940	11
Obrázek 3: Screenshot z filmu Three little pigs, producent Walt Disney, režie Burt Gillett, 1933gg, 1917 ...	12
Obrázek 4: Plakát Stand Not. But Go at Once. Enlist Now, Velká Británie, vydavatel: Bemrose & Sons Ltd., autor neznámý, 1915.....	13
Obrázek 5: Plakát: This is the enemy, USA, vydavatel: Office of War Information, autor neznámý 1943	13
Obrázek 6 Plakát God's not Dead.....	18
Obrázek 7 Logo PureFlix.....	19
Obrázek 8 Plakát k filmu Death of Nation.....	20
Obrázek 9 The Trump Prophecy plakát	27
Obrázek 10 An Inconviniant Truth	32